

voornamelijk ten en ver- en van nmaal, dat i zeer goed laarvan teel er over i waren in-rijp beraad

, gehouden en speciaal moet wor-

an de Ver- de inrich- ven worden de Heilige leen. Maar men uitste- werd uit- in. Daarom die binding a band niet en gegeven docent aan an hij zich ing aan de oe men de gezag der

el zegt nog i voor zich er voor de sprake van e bedoeld? in de kerk es Heiligen dwalingen, langer hoe leven rijker ten, althans en God zelf l. Daardoor enhangende overeenko- t, die histo- rd". En nu ereformeer- arch, Doo- an de Vrije les wat we proken:

bers de be- ck — feite- grondslagen schrift ont- formuleert t in de eer- hapsbeefe- wel is het den bracht etenschaps-

deering ge- meerde be- chap heeft ver, moet

prof. Rut- ecijs als voor n.l. dat de (geleerdheid ulieren van — „in het heeft of be- racht van"; „door mid- ging van onze lle": „daar- ijd ter ver- genoemd e r b a n d ardoor eene afhankelijk

met volko- nis der kerk r deel, een erde begin-

een uiteen- ng duidelijk ten niet ge- en". En dan r op precies cht als dat

2 van de rwijs op Ge- en het Gere- elt zoo goed uden op de 99. Zie „De

Men noteere dit goed: de grondslagformuleering der V.U. zegt nadrukkelijk dat de kerkelijke belijdenis op precies dezelfde wijze en met precies dezelfde kracht in de wereld der Universiteit moet binden als ze dat doet in de wereld der kerk! We lezen immers in de grondslagformule: „Een zóódanig gezag daaraan hechtende, als genoemde Synode blijkens haar eigen handelwijze en hare acten, aan de belijdenisschriften der Nederlandsche Gereformeerde Kerken heeft toegekend".

De eenige conclusie, die uit het bovenstaande getrokken kan worden is nu deze, dat de belijdenisschriften inderdaad bindend zijn voor alle wetenschapsbeoefening. Deze conclusie wordt dan ook prompt door prof. Rutgers getrokken. Aldus: „Ook de niet-Theologische wetenschappen zijn aan die Formulieren gebonden, in zóóverre deze de bedoelde wetenschappen raken. Dit ligt mede in het woordje „mitsdien", dat te kennen geeft, dat in die Formulieren „Gereformeerde beginselen" liggen, waaraan volgens het begin van het art. alle onderwijs gebonden is". Het verschil tusschen de Theol. faculteit en de overige is niet dat de laatste door een mindere of andere binding aan de drie Formulieren gebonden zijn! Neen, voor de overige faculteiten zijn er alleen nog andere Gereformeerde beginselen geldend, „die wel samenhangen met die der Formulieren, maar die er toch niet in zijn uitgedrukt".

Men ziet, hoe aldus de cirkel sluit. Principieel is de geheele Gereformeerde wetenschapsbeoefening gebonden aan de in de drie Formulieren van Eenigheid geformuleerde waarheden. Of deze gelding actueel wordt hangt uitsluitend af van de praktische vraag of wat in de kerkelijke formulieren geschreven staat, een bepaalde wetenschap of een in studie genomen wetenschappelijke kwestie al dan niet „raakt".

Wat zoo werd vastgesteld bij den aanvang van het leven der V.U. werd stipt volgehouden en vastgehouden in hare geschiedenis. Want toen in de bekende Geelkerken-kwestie ook de V.U. betrokken werd, werd wel uitgesproken, dat de leerstellige uitspraken van belijdende Geref. kerken niet als zóódanig in den kring der Vrije Universiteit juridisch bindend gezag hebben, aangezien deze een zelfstandig bestaan heeft naast de kerk en voor de handhaving van haar Gereformeerde karakter een eigen statuut en inrichting bezit, maar dat de Vereeniging zeer zeker aan de Formulieren van Eenigheid een dusdanig bindend gezag heeft toegekend „doordat" en „voorzoover" zij aan deze een plaats heeft gegeven in de omschrijving van haar grondslag. Dat wil dus zeggen volkomen hetzelfde gezag als zij in de Kerken bezitten!! Want de Vereeniging voor Gereformeerde Hooger Onderwijs heeft in haar goeden tijd inderdaad „een plaats gegeven" aan de drie Formulieren van Eenigheid „in de omschrijving van haar grondslag"! N.l. als de formuleering van een deel van die beginselen waaraan zij al het in de door haar opgerichte en in stand gehouden Hoogescholen gegeven onderwijs, gebonden wil zien. En zij heeft ook nauwkeurig aangegeven „in hoeverre" zij dat gezag in werking wilde zien komen, n.l. op volkomen dezelfde wijze en met precies denzelfden omvang en kracht als dat in de Kerk het geval is.

Een volgende maal nog wat over deze kwestie.

C. V.

ZENDING EN EVANGELISATIE

de inheemsche muziek en de zending.

Onder dezen titel gaf de Nederlandsche musicoloog, mr J. Kunst, bij H. J. Paris te Amsterdam een voordracht in het licht, welke hij het vorig jaar voor de Zendingsschool te Oegatgeest heeft gehouden.

Voor ieder, die in kort bestek (ruim 40 blz. met veel muziekvoorbeelden) eenig inzicht wil verkrijgen in de boeiende wetenschap welke in de formule „muziek en magie" wordt aangeduid, is dit werkje een unieke inleiding. Het is helder geschreven, biedt tal van uit den volksmond opgeteekende Indische melodieën, en behandelt de vraag, of de Zending niet goed zou doen, met de Indische muziekkunst in te schakelen in haar actie, in plaats van deze volkseigen cultuurschat te verdringen.

De schrijver geeft den indruk, dat hij dit vraagstuk slechts van muziek-ethnologisch standpunt benadert, en niet al te zeer is doorgedrongen in de kerkelijke of missionaire motieven, welke hier mogelijk een rol hebben gespeeld. Zijn streven is dus allereerst: eerbied te vragen bij de Zending voor de eeuwenoude inheemsche volkskunst, waarbij hij zich voorstelt, dat de Zending alleen maar gebaat zal zijn. Zijn voordracht in het genoemde milieu, en zijn publicatie thans ten aanzien van alle zendingdrijvende kerken, stelt de kerken voor de vraag: is het werkelijk noodig, om met het heidensche geloof ook de heidensche cultuuruitingen te verwerpen, — of is het eigenlijk niet juist om het volk zijn eigen cultuur te laten, voorzoover het om de adiaphora, de „middelmatige zaken" gaat?

Voor hen, die bij de Zending zich losmaken van „successen" en „systemen" en die den zegen op hun gehoorzaam uitgevoerde opdracht alleen van den HEERE — en niet van eigen handigheid — verwachten, springen de problemen naar voren. Aan den eenen kant staat hier: indien uw oog u ergert, ruk het uit. Daartegenover staat: den Joden ben ik een Jood geworden, en den Grieken een Griek. Allen ben ik alles geworden, opdat ik eenigen gewinnen zou.

Hoort de Inheemsche cultuur, behoort de Inheemsche muziek, tot de elementaire dingen van het valsche-religieuze leven, welke het vernieuwde hart verafschuwt? Of kan ook de geloovige Inlander met behulp van zijn gamelang en in zijn eigen taal den Christus der Schriften lof toezingen?

Is het eten van afgodenoffer een gruwel, of — zijn alle gaven geoorloofd te gebruiken, mits met dankzegging genomen? Is het Christendom werkelijk universeel, of kan het alleen de einden der aarde bereiken in de vormen van een verwilderde, ten doode opgeschreven, Westersche cultuur? Hebben onze psalmtoonoorden, hebben onze beide toongeslachten meer verwantschap aan de Bijbelsche tempelmuziek dan het inlandsche sléndro en pélog?

Bij zulk een probleemstelling daagt het antwoord op de vragen. Een antwoord, waartoe ook mr Kunst — zij het langs geheel anderen weg — komt.

Zoo goed als het voor ons „barbaars" zou klinken, om onze kerkliederen op Inheemsche wijzen te moeten zingen, even dwaas en belachelijk klinkt het den Inlander in de ooren, wanneer hij zijn psalmen in een toonschaal moet zingen, waarvan de omvang hem te groot, de intervallen nagenoeg alle onzuiver, en de klankkleur hem volkomen nietszeggend schijnt. Omdat het ons niet mogelijk was, in de geheimen der inlandsche muziek door te dringen (waarin we de ziel van dit volk zouden hebben verstaan) hebben wij van de Inlanders geëischt, dat zij zich bij onze stijfuitingen zouden aansluiten. In plaats dus van den Joden een Jood te zijn en den Inlander een Inlander, hebben wij aan de Evangelie-prediking de voorwaarde verbonden, dat men zijn meest eigendommelijk karakter, zijn duizenden jaren oude cultuurbezit, zou prijsgeven voor vreemde, oneigene uitdrukkingsmiddelen.

Voor wie eenmaal inzicht krijgt in den betooverenden rijkdom van de inheemsche muziek, en haar in de eeuwen gewortelde toonreeksen, rijst de onherstelbare kortzichtigheid van ons verleden als een onbetaalbare schuld omhoog. Wij hebben, — toen wij de inlanders leerden de psalmen in dorisch of phrygisch, of mineur en majeur te zingen, — deze broeders lasten opgelegd, te zwaar om te dragen; lasten waar wij zelf met geen vinger aan geraakt hebben.

Om eenig inzicht te krijgen, hoe ver de muziek in Indië van de onze af staat, vinden we bij den schrijver de volgende gegevens.

In tegenstelling tot de muziek in Westersche landen, die hoofdzakelijk op aesthetische gronden, dus als cultuuroverschot, wordt beoefend, is bij den Inlander de muziek levensbehoefte, dagelijkse uiting van zijn innerlijk leven. Zoolang hij onder het animisme gebukt gaat, bezit de muziek voor hem magische krachten, die goede of booze invloeden van buiten oproepen. Daarom is de zuivere stemming van zijn instrumenten van het hoogste belang. Op vele plaatsen wordt eens per jaar onder groot ritueel de normaaltoneel van een zorgvuldig bewaard standaard-instrument overgedragen op de nieuw vervaardigde instrumenten. Dat kan zijn een gong, een pansluit, klokken, of trommen. En zoozeer is men aan dien standaardtoon gehecht, dat practisch al het gebied ten Westen van Midde-Amerika en ten Oosten van Centraal-Afrika zich houdt aan dezelfde toonhoogte, de Chineesche hoelang tchong, de grondtoon die dicht bij onze fis' ligt, en verkregen wordt met een gesloten bamboebuis van 230 m.M. lengte. Om aan te toonen, hoe sterk de onderlinge verwantschap der muzieken in dit uitgestrekte gebied wel is, somt de schrijver de trillingsgetallen op, die hij resp. op Bali, in de Belgische Congo en bij de oud-Chineesche theorieën heeft gevonden; men krijgt dan voor de stamtönen trillingsgetallen als 204 — 205 — 207, of als 224½ — 227 — 228 enz., verschillen dus, die op een matig gestemde piano geheel wegvallen. Als men hier naast zet onze Europeesche normaaltoneel (a'), die reeds in den loop der laatste eeuw zooveel trillingen omhoogliep, dat wij onze klassieke muziek ongeveer een toon te hoog uitvoeren, dan komt de nauwkeurigheid van den Inlander sterk uit. De stamtönen, die in onze getempereerde stemming géén zuivere natuurtonen meer zijn, hebben in sléndro- en pélogreeksen hun vaste verhoudingen en hun eigen klankvolle benamingen (nem, barang, gulu, dada, lima, enz.) waartegen de historische afkomst van ons do-re-mi wel zeer kaal afsteekt. Waar wij slechts één toonstelsel kennen, heeft de Inlander er twee; sléndro en pélog, resp. bestaande uit 5 of uit 7 stamtönen; het sléndro heeft 3 toongeslachten, het pélog vijf, welke over de 200 toonschalen kunnen opleveren. Daar staan onze beide toongeslachten, majeur en mineur, met elk hun 12 precies aan elkander gelijke toonschalen wel wat armeleed tegenover. Als men daarbij bedenkt, hoe b.v. op Java — waar zang en poëzie een onverbreekelijke

eenheid vormen — vaste structuurformules bestaan, waardoor elke uitvoering een herschepping van het oorspronkelijke — doch geen copy daarvan — betekent, en vastlegging der melodie zelfs in strijd met de Javaansche muziekopvattingen komt, dan gevoelt men langzamerhand welk een geheel eigensoortig muzikaleven de Inlander heeft.

En dit muzikaleven laat hem allerminst onberoerd. Zooals bij alle primitieve volken roept de juist-uitgevoerde muziek voor hem „goede, beschermende invloeden" op; is daarentegen de mensch met verkeerde stemming, of zonder gepaste muziek kwetsbaar en onbeschermd tegen demonen, die door bepaalde muziek zelfs kunnen worden opgeroepen. De schrijver herinnert aan de afkomst van sommige moderne Europeesche woorden, die soortgelijke denkbeelden in eigen grijske oudheid bewijzen. Charmant = betoverend, komt van carmen = tooverformule; het Engelsche charmes beteekent zelfs amuletten. Van het Latijnsche cantus = zang komt het Fransche enchanter = verrukt, lett. bezongen.

Zooals de Voor-Indische tooverformules (raga's) nauwkeurig verband houden met jaargetijde, elementen, planeten, leeftijden enz., zoo zingt men op Java en Bali „Alis alis idjo", als een bezweringsformule tegen tijgers, terwijl men de melodie van „Bedaja ketawang" zoo magisch geladen acht, dat men ze nimmer zal neurien, ze slechts op Donderdagavond zal instudeeren, na wierook te hebben gebrand, en ze nimmer zonder fouten durft op te schrijven.

Al deze gegevens, hoewel verre van volledig, geven toch reeds eenigszins een indruk, welke problemen hier aan de orde zijn. Want inderdaad is het niet ongerijmd, om te vermoeden dat de Inlander, die bij den animistischen gedachtengang is grootgebracht, het nog wel eens zeer te kwaad kan krijgen, wanneer hij zijn inheemsche muziek in den eeredienst hoort gebruiken. De schrijver geeft ook zelf een voorbeeld van Inlandsche Christenen, die de kerkklokken (het was een groot formaat trambellen) stellig niet door hun inheemsche gongs wilden laten vervangen. Maar ook in ons eigen land komt zoo iets voor; in de kazernes moeten sommige Christen-militairen iets overwinnen, eer ze met hun broeders kunnen psalmzingen bij een accordeon; terwijl anderen hun afschuw moeten onderdrukken, eer ze psalmen bij de piano kunnen zingen. En met alle respect voor alle persoonlijke gevoelens en gevoelheden: er staat nimmer geschreven: „indien iemands anders oog u ergert, ruk het uit". Hetzelfde geldt voor de afgodenoffers; indien iemand zijn broeder zou ergeren, moet hij het afgodenoffer niet eten, maar er staat niet: „indien iemand u zou ergeren met te eten, moogt ge het hem verbieden".

De schrijver vermeldt met blijdschap, dat op enkele plaatsen de (R.K.) zending reeds de inheemsche muziek bij haar actie heeft ingeschakeld, bijzonder op Flores. En daarnaast heeft hij een woord van lof voor de Gereformeerde zending op Soemba, speciaal voor wat het werk van ds S. J. P. Goossens betreft. Hij drukt enkele psalmen en liederen af, gezongen onder meer door de onder ons zoo bekende goeroe indjil (thans ds) K. Tanahomba. De melodieën, die hij persoonlijk opteekende, noemt de schrijver oud en onverdacht inheemsch.

De Goossens heeft ons daarvan persoonlijk destijds reeds iets verteld. Het is voor onze lezers te interessant om het achter te houden, in dit verband. Voor Soemba en Savoe vertaalde hij een reeks psalmen uit het Hebreeuwsch, zoodanig dat het Hebreeuwsche rijm (het parallelisme) bewaard bleef. Aan de volkszangers vroeg hij, om deze (feitelijk onberijmde) psalmen te toonzetten op inheemsche wijzen. De opperzangmeester (bedoean besar) gebruikte daar inheemsche toonschablonen voor, op welke de geheele gemeente kan meezingen. Voor de verschillende stemmingen, die bij een klagzang, een leerdicht of een lofpsalm behooren, worden verschillende structuurformules gebruikt; het resultaat is een gemeenschapszang, die wel zeer dicht bij de oorspronkelijke Joodsche zang moet staan. Terwijl onze zangwijzen deze menschen niet zouden liggen, zingen ze nu de psalmen zoo, dat hun gevoelens geen geweld wordt aangedaan, integendeel, dat zij hun harter in kunnen uitspreken, zonder belemmering.

De Goossens liet dus de geheele gemeente zingen. Sommige psalmen, als 15 en 24, afwisselend door voorzanger en gemeente; anderen soms ook door beurtzang, zoo, als ook in Salomo's tijd werd gezongen. Op deze wijze bouwde hij ook zijn kerk: zóó, dat deze geheel in den stijl van het landschap paste. Zoo werd ook het avondmaal in zijn gemeenten overeenkomstig den landaard gebruikt; allen op den grond zittend op een groote mat. Zoodoende zijn eeredienst en liturgie voor de kerkzangers zoo natuurlijk mogelijk en dragen niet het stempel van exotischen import, die overigens al te zwaar op het Christendom drukt. Men ziet zoo de Soembanezen, die een zingend volk zijn, van verre langs de bergpaden naar hun godsdienst-oefening trekken, op jodelende wijze hun psalmen zingend, en op deze wijze een spontane hamaalloth vormend. Zoo moeten de Joden in Salomo's dagen naar den tempel zijn opgegaan.